

BIJLAGEN

Bijlage I Regeringsprogram, 21 september 1956

Punten van Regeringsbeleid^{*}

(Het is) niet wenselijk te zeer in details te treden. De toekomstige ministers moeten zich onderling nader kunnen beraden. In vier jaar kunnen de omstandigheden zich ook sterk wijzigen, zoals zowel in 1948-1952 als in 1952-1956 gebleken is. Bovendien moet het voorbehoud worden gemaakt, dat het van de financiële en monetaire ontwikkeling en van de internationale verhoudingen zal afhangen wat verwezenlijkt kan worden van wensen, die men vervuld zou willen zien.

Internationaal

Het tegenwoordige beleid op internationaal gebied worde voortgezet.

Blijvende solidariteit met het Westen. Handhaving van de samenwerking in NAVO en WEU; medewerking aan verdere Europese integratie (Euratom en Gemeenschappelijke Markt); verdere ontwikkeling van de Benelux; bevordering van hulp aan onderontwikkelde gebieden, bij voorkeur via Verenigde Naties (SUNFED)**.

Zo spoedig mogelijk beslissing uitlokken over de kanaalkwestie met België.

Verbetering van de betrekkingen met Indonesië is uiterst wenselijk, maar vooralsnog niet in uitzicht.

Overzeese Rijksdelen

Voortzetting van het tegenwoordig beleid ten aanzien van Suriname en de Nederlandse Antillen.

Voortgezette bevordering door Nederland op basis van de bestaande rechtsorde van een zodanige ontwikkeling van *Nederlands Nieuw Guinea*, dat de mogelijkheid van toepassing van het aan de bevolking toekomende recht van zelfbeschikking wordt bespoedigd.

---

^{*} NA, Archief Drees, inv.nr. 10. Uitgangspunt voor het definitieve program vormde het herziene program-Drees van 17 juli 1956 inclusief de compromissen inzake huurverhoging en defensie. Naar aanleiding van de vijf breekpunten van Romme en de twee door de PvdA nader ingebrachte punten werden zeven wijzigingen in de vorm van de zes oplossingen van Lieftinck van 17 augustus 1956 en een nieuwe formulering van het punt 'bezitsvorming' opgenomen. Deze amenderingen zijn gecursiveerd.

^{**} Special United Nations Fund for Economic Development.

Bijlagen

Voor de vervulling van deze taak zal worden gezocht naar nieuwe vormen, waarbij aan de decentralisatiegedachte een ruime plaats wordt toegekend en aan misie en zending, hun geestelijke en culturele taak vervullende, de grootst mogelijke zelfstandigheid wordt gelaten.

Algemeen financieel, economisch en sociaal beleid

Als centrale doelstellingen gelden:

- I. Handhaving van het monetaire en budgettaire evenwicht.
- II. Handhaving van een hoog niveau van werkgelegenheid, vergroting van productie, uitvoer en nationaal inkomen.
- III. Bevordering van een sociaal rechtvaardige verdeling van het nationale inkomen.
- IV. Uitbreiding der culturele, sociale en publieke voorzieningen in overeenstemming met de stijgende behoeften, rekening houdende met de beschikbare middelen.

Structuurpolitiek en conjunctuurpolitiek*

Bij de verhouding van structuurpolitiek en conjunctuurpolitiek moet het primaat van de structuurpolitiek worden aanvaard. Deze structuurpolitiek betekent expansie van de Nederlandse economie in de breedte en in de diepte. Een conjunctuurpolitieke correctie op deze structuurpolitiek is gewenst, indien, en voorzover in de volkshuishouding de bestedingen de middelen dreigen te overtreffen en de expansie in het bedrijfsleven tot te grote spanningen aanleiding geeft. Bij zulk een afremmen zullen alle bestedingscategorieën onder het oog moeten worden gezien. De middelen van conjunctuur- en structuurpolitiek moeten bij voorkeur van globale aard zijn; fysieke controles zullen slechts in speciale gevallen mogen worden toegepast.

Wederopbouw en Volkshuisvesting

Hoge prioriteit voor de woningbouw, inzonderheid voor de woningwetbouw, opdat de bouw van woningen voor arbeiders en kleine middenstanders niet een te klein gedeelte van de produktie gaat vormen. Opvoering van de produktie o.a. door modernisering en groter continuïteit. Medewerking van het rijk aan grote woningbouwopdrachten in het belang van een continue produktie. Bevordering van doeltreffende controle op de prijsvorming bij de woningbouw.

Coördinatie van het beleid t.a.v. de ruimtelijke ordening, waarbij alle facetten van het probleem der bevolkingsdichtheid (recreatie, doelmatige spreiding der bevolking, vakantiespreiding, etc.) tot hun recht komen.**

Invoering van een huurverhoging voor woningen (inclusief bedrijfspanden, doch met uitsluiting van eigen woningen) ad 25%, gepaard met inschrijving van 50% dezer verhoging (afgerond op f10) gedurende tien jaren op geblokkeerde rekening van de eigenaren der panden. Deblokkering der inschrijvingen (afhankelijk van de toestand op de arbeidsmarkt) naar rato van door de eigenaren bestede bedragen voor vernieuwing en verbetering der desbetreffende woningen.

---

* Drees noteerde met de hand bij deze paragraaf: 'Ontwerp-Zijlstra'.

** Nader ingebracht door de PvdA.

Sociale politiek

Een kinderbijslagregeling als volksverzekering, van het derde kind af, met een aanvullende regeling van de groepen, die tot dusverre al van het eerste kind af kinderbijslag ontvangen.

Een wettelijke verzekering voor weduwen en wezen, eventueel voorafgegaan door een noodregeling.

Herziening Invaliditeitswet en Ongevallenwet.

Voorzetting van unificatie, codificatie, en vereenvoudiging der sociale verzekering.

Wettelijke regeling ziekenfondswezen.

Mogelijkheid tot loondifferentiatie met beheersing van de lonen binnen de grenzen, gesteld door de centrale doeleinden van het sociaal-economisch beleid.

Bevordering van geleidelijke doorvoering van gelijke beloning van mannen- en vrouwenarbeid.

Wettelijke regeling van het recht op vakantie.

Onderzoek naar de mogelijkheid ener herziening van het vennootschapsrecht met het oog op medezeggenschap der werknemers en ter verbetering van de publieke verantwoording der open vennootschappen.

Aanpassing kinderbijslag ook aan welvaartverhoging van het loon.

Wettelijke regeling van subsidiëring. Inmiddels bij subsidiebeleid zoveel mogelijk hanteren van objectieve normen.

(Hetzelfde geldt voor Maatschappelijk Werk en Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen).

Maatschappelijk Werk

Herziening van de Armenwet.

Beperking van de alimentatieplicht en van het verhaalsrecht.

Onderwijs en cultuurpolitiek

Nieuwe wettelijke regeling van het VH en MO en *het overig* voortgezet onderwijs op de grondslag der in de onderwijsnota's neergelegde denkbeelden.

Nieuwe wettelijke regeling van het HO.

Nadere opdracht aan de Commissie s'Jacob om ter bevordering van gelijkwaardige ontwikkelingsmogelijkheden voor alle instellingen van openbaar en bijzonder hoger onderwijs, haar werkzaamheden zoveel mogelijk te bespoedigen.

Vorbereiding ener geleidelijke verlaging van het klassengemiddelde en daarna van verlenging van de leerplicht.

Verder gaan met afschaffing van schoolgeld; uitbreiding van het aantal beurzen.

Onderzoek naar herziening van de beheersvorm van het openbaar onderwijs ter versterking van de invloed der ouders, met behoud van het overheidskarakter.

Wettelijke regeling van streeksgewijze spreiding der schoolvakanties.

Wettelijke regeling van het radiobestel. Bevordering van een regeling van zendtijd voor de politieke partijen.

Economische politiek (zie ook alg. financieel, economisch en sociaal beleid)

Voortgezette bevordering van verhoging der produktiviteit.

Bijlagen

Voortzetting van de politiek van prijsstabilisatie met vermindering van gevaarlijke spanningen tussen opbrengsten en kosten.

Voortzetting van het kartelbeleid gericht op het bevorderen van een gezonde economische mededinging.

Waar de omstandigheden *daartoe nopen** participatie van de overheid in nieuwe investeringen met daaraan evenredige zeggenschap.

In het verband van de energie bijzondere aandacht schenken aan de ontwikkeling der kernenergie en andere economische toepassingen van kernsplijting.

Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en bezitsvorming

Krachtige doorvoering van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie opdat deze binnen redelijke termijn over de gehele linie van het bedrijfsleven wordt verwerkt.

In de overheidssfeer van wetgeving en bestuur de nodige aandacht schenken aan het maatschappelijke zelfdoen.

Bezitsvorming. Bevordering van het bouwsparen overeenkomstig w.o. 4273 met uitbreiding van de daarin voorziene maatregelen tot werkgeversbijdrage in andere nader aan te wijzen op duurzaam bezit gerichte werknemersspaarfondsen.

Naar gelang de ervaringen met deze voorzieningen in de praktijk opgedaan, zullen die gevolgd worden door andere van soortgelijke aard en strekking ook voor andere groepen. Een en ander komt er dus op neer, dat het punt bezitsvorming ten dele wordt geconcretiseerd en ten dele getemporeerd, waar de mogelijkheid van overeenstemming omtrent dit punt over de gehele linie onwaarschijnlijk moet worden geacht.

Overweging van de vraag of speciale fiscale maatregelen in aanmerking kunnen komen.

Eventueel een wettelijke regeling inzake bevordering van winstdeling met spaarregeling, zowel voor de bezitsvorming als ter vermindering van inflatoire spanningen.

Middenstandspolitiek

Een onderzoek naar de wenselijkheid ener wettelijke regeling ter bevordering van vrijwillige sanering met medewerking van de overheid.

Bevordering van wettelijke maatregelen tot groter bescherming van huurders van bedrijfspanden.

Krachtige bevordering van middenstandsvoorlichting, ook van bedrijfstakgewijze voorlichting door het georganiseerde bedrijfsleven.

Het verlenen van medewerking aan een raad voor midden- en kleinbedrijf.

Bevordering van een wettelijke regeling van het middenstandsonderwijs.

Landbouwpolitiek

Bevordering van produktiviteitsverhoging. Een garantieprijsbeleid, dat gericht is op behoorlijke bedrijfsuitkomsten op goed geleide, sociaal-economisch verantwoorde bedrijven.

Blijvende voorzieningen met betrekking tot de prijsbeheersing der landbouwgronden.

---

* In eerste versie: 'het wenselijk maken'.

Wettelijke maatregelen ter voorkoming van versnippering van bedrijven voor die gevallen, waar herverkavelingen en saneringen hebben plaats gevonden.

Sanering van onrendabele kleine bedrijven door gebruikmaking van nieuwgewonnen grond, of tot dit doel aangekochte gronden.

Wettelijke regeling van het landbouwonderwijs, passend in het kader der overige voorzieningen.

Verkeer en Waterstaat

Uitvoering Deltaplan.

Justitie

Voortzetting der voorbereiding nieuw B.W. en van de wetgevende arbeid ter modernisering van het recht en van de rechtsgang.

Defensie

Verhoging van de uitgaven krachtens het driejarenplan 1955-1957 met f250 mln, welke ten laste zullen komen van 1956 (f75 mln), 1957 (f100 mln) en 1958, 1959 en 1960 (telkens f25 mln). Van deze f250 mln zal f25 mln worden besteed voor de burgerlijke verdediging en f15 mln voor nieuwe sociale voorzieningen.

Voor 1958-1960 zal een nieuw driejarenplan worden opgemaakt met inachtneming van een jaarplafond van f1550 mln.

Binnenlandse Zaken

Ontwikkeling van het salarispeil der ambtenaren, mede in verband met de ontwikkeling van het algemene loonpeil.

Aanpassing van de voor 1 januari 1957 ingegane pensioenen aan het op die datum geldende bezoldigingspeil.

Herziening van het geldende degressieve stelsel van pensioenberekening, zowel ten aanzien van de eigen pensioenen als ten aanzien van de invaliditeits- en weduwen- en wezenpensioenen.

Beperking van de uitbetaling der overheidspensioenen bij gelijktijdige aanspraak op een pensioen krachtens de Algemene Ouderdomswet overeenkomstig (de beginselen van) het aanhangige wetsontwerp.

Een vervallen van het verbod van arbeid van de gehuwde vrouw in de overheidsdienst.

Wijziging provinciale wet ten gunste van verruiming van provinciale bevoegdheden.

Beslissing omtrent een meer blijvende regeling ten aanzien van de ziektekosten van het overheidsperoneel.

Financiële politiek

In verband met de huidige stand der conjunctuur dient op zijn minst een tekort op de gewone begroting (inclusief buitengewone dienst I en Landbouwegalisatiefonds) te worden vermeden *en moet er naar worden gestreefd de Staatsschuld niet te doen toenemen, behoudens voor de financiering van voor het volksinkomen redelijk renderende objecten.*

Bijlagen

De leningpolitiek der Overheid dient zodanig te worden gevoerd, dat geldschepping wordt vermeden.

Krachtige bevordering van efficiency en soberheid.

In deze tijd van hoogconjunctuur moet er naar worden gestreefd de totale uitgaven van de Staat minder te doen toenemen dan het nationale inkomen.

Zowel in verband met de *huidige* stand der conjunctuur, als wegens de financiële toestand zal vóór 1 januari 1957 in het kader van andere nader te bepalen budgetaire en op bescherming van de bestaande betalingsbalanspositie gerichte maatregelen de bestaande investeringsaftrek voor toekomstige investeringen ten dele worden geschorst, ten dele tijdelijk worden gehalveerd en* worden overwogen of de fiscale stimulans van de investeringen door vervroegde afschrijvingen vervroegd dient te worden beëindigd.

De tijdelijke vrijstelling van textielgoederen (en suiker) van omzetbelasting krijgt, indien de stand der begroting dit niet onmogelijk maakt, een definitief karakter.

Een onderzoek zal worden ingesteld naar de uitvoerbaarheid en wenselijkheid van een belasting op rechtstreekse vermogensvermeerderingen, waarbij ook onderzocht zal worden in hoeverre hierbij rekening zal zijn te houden met vermogensverliezen.

---

* Nader ingebracht door de PvdA.